

ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Matea Čiča

ELEMENTI VREDNOVANJA

U nastavnom predmetu Geografija vrednovanje se provodi kroz sljedeća **tri elementa**:

1. Geografska znanja

-obuhvaćaju činjenično znanje (ključni geografski pojmovi), primjenu znanja u novim situacijama, kreativno rješavanje problema i uzročno – posljedično povezivanje

2. Geografsko istraživanje i vještine:

.- grafičke i statističke vještine (analiziranje grafičkih prikaza; zaključivanje na temelju skica, brojčanih podataka, grafikona, dijagrama, fotografija; čitanje i interpretiranje brojčanih podataka, izrada prezentacija, postera, plakata)

- matematičke vještine (računanje matematičkih zadataka vezanih uz geografske sadržaje poput gustoće naseljenosti, prirodne promjene, amplitude temperature i sl.)

- orijentacijske vještine (orijentiranje s pomoću orijentira, uređaja - kompas, GPS i planova/geografskih karata)

3. Kartografska pismenost:

- poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata
- interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata
- snalaženje na slijepoj karti

DOMAĆA ZADAĆA - RADNA BILJEŽNICA

Nakon svake do kraja obrađene nastavne jedinice učenici trebaju za domaću zadaću riješiti radnu bilježnicu. Radna bilježnica se redovito nosi na svaki nastavni sat.

PISANE PROVJERE ZNANJA

Pisane provjere znanja provode se tijekom cijele godine. Iz pisane provjere znanja učenik može dobiti jednu, dvije i/ili (rijetko) tri ocjene, ovisno o elementima vrednovanja koji su korišteni u pisanoj provjeri znanja.

ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Matea Čiča

Intervali postotka bodova za pojedine ocjene					
ocjena	1	2	3	4	5
raspon	0% do 39%	40 - 59%	60 - 79%	80 – 89%	90 - 100%

USMENE PROVJERE ZNANJA

Na početku svakog sata ponavlja se gradivo koje se dotad obradilo. Učitelj postavlja učenicima pitanja i bilježi točnost odgovora dodjeljivanjem plusa (+) za točan odgovor i dodjeljivanjem minusa (-) za netočan odgovor. Nakon pet (ili deset) postavljenih pitanja učenik dobiva ocjenu.

Usmene provjere znanja provode se tijekom cijele godine i traju maksimalno 10 minuta. Iz usmenog ispitivanja učenik može dobiti jednu ili dvije ocjene, ovisno o elementima vrednovanja koji su korišteni prilikom ispitivanja.

ISPRAVAK NEGATIVNIH OCJENA

Učenici tijekom godine mogu (ali i ne moraju) ispravljati ocjenu **nedovoljan**. U rubriku ocjena upisuje se i prva dobivena ocjena i ocjena iz ispravka. U zaključnu ocjenu ulaze obje ocjene (ocjena iz ispravka ne poništava prvu dobivenu ocjenu).

ZAKLJUČNA OCJENA proizlazi iz sva tri jednakovrijedna elementa vrednovanja naučenoga.

Kao početno polazište kod zaključivanja ocjene uzima se u obzir aritmetička sredina svih ocjena. **Za višu zaključnu ocjenu na kraju školske godine mogu odgovarati (ili pisati pisanu provjeru) oni učenici kojima nedostaju najviše dvije ocjene s kojima mogu povisiti prosjek.** U tom će slučaju učenici dobiti pitanja koja su po zahtjevnosti (razini usvojenosti ishoda) sukladna očekivanoj ocjeni.

Međutim, zaključna ocjena iz nastavnoga predmeta na kraju nastavne godine ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine upisanih ocjena ako je učenik u drugom polugodištu pokazao izniman (i kontinuiran) napredak.

ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Matea Čiča

Elementi ocjenjivanja	Indikatori provjeravanja i ocjenjivanja	Odličan (5)	Vrlo dobar (4)	Dobar (3)	Dovoljan (2)	Nedovoljan (1)
Usvojenost znanja	- točnost i kvaliteta odgovora -reakcija na postavljeno pitanje - samostalnost	Brzo i točno odgovara na postavljena pitanja, ključni pojmovi su usvojeni u potpunosti.	Polagano i točno odgovara na postavljena pitanja, bez pomoći nastavnika, ključni pojmovi usvojeni gotovo u potpunosti.	Uz učiteljevu pomoć polagano odgovara na postavljena pitanja, kvaliteta znanja je prosječna, ključni pojmovi su djelomično usvojeni.	Površno odgovara na pitanja, način iznošenja znanja zadovoljavajući uz sposobnost razgovora s nastavnikom, na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice.	Nije usvojio ključne pojmove, ne odgovara na postavljena pitanja, ne trudi se razumjeti nastavne sadržaje, usvojenost ključnih pojmova je ispod 50 %,
Geografske vještine	- točnost - preciznost - samostalnost -preglednost - primjena statističkih i grafičkih metoda -prezentacijske vještine	Uspješno primjenjuje stečena znanja, temeljito i opširno obrazlaže naučeno, gradivo je usvojeno s potpunim razumijevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom, originalan i samostalan u rješavanju zadataka, detaljno analizira grafičke i slikovne materijale. Učenik se ističe originalnošću, samostalno analizira i interpretira geografske vještine.	Gotovo u potpunosti uspješno primjenjuje stečena znanja , usvaja gradivo uglavnom s razumijevanjem, kvaliteta znanja je točna i opširna, način iznošenja gradiva je uglavnom logičan, točno ali sporije uočava geografske pojave i procese. Geografske vještine gotovo u potpunosti točno interpretira i analizira.	Način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim dijelovima, razumije sadržaje i djelomično primjenjuje stečena znanja, djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema, polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese te ih obrazlaže, teže povezuje nastavne sadržaje s ostalim temama i predmetima, prosječno i djelomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom. Geografske vještine djelomično točno interpretira i analizira.	Otežano povezuje stečena znanja s konkretnim primjerima, površno i djelomično uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema i kod povezivanja nastavnih sadržaja s ostalim temama i predmetima, površno i djelomično uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese, površno logički zaključuje i povezuje sa životnom praksom. Geografske vještine interpretira i analizira tek djelomično točno i uz pomoć učitelja.	Odgovori su površni, nelogični i izneseni bez razumijevanja , izvodi potpuno krive zaključke pri analizi geografskih problema, bez logike i razumijevanja obrazlaže jednostavne geografske pojave i procese. Geografske vještine ne može interpretirati i ne analizirati čak niti uz pomoć učitelja.
Kartografska pismenost	-vještina čitanja sadržaja karte, rad na slijepoj karti	Brzo, točno i samostalno pokazuje i čita geografske pojmove, samostalno i točno rješava zadatke na slijepoj karti.	Točno, no sporije pokazuje i čita geografske pojmove, samostalno rješava zadatke na slijepoj karti no nije u potpunosti točan.	Većinu zadanih pojmova pokazuje točno, koristi se njima uz učiteljevu pomoć, djelomično točno rješava zadatke na slijepoj karti.	Površno zna na karti pokazati zadane pojmove, teško uočava pojedine geografske sadržaje, slabo se koristi kartom, nepotpuno i s greškama rješava zadatke na slijepoj karti.	Ne prepoznaje jednostavne geografske sadržaje na karti, kartografska pismenost potpuno nerazvijena, na slijepoj karti ne prepoznaje zadane pojmove.

ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Matea Čiča

ISTRAŽIVAČKI RAD

Prema kurikulumu geografije **svaki učenik** tijekom **dvije nastavne godine** treba izraditi najmanje jedan istraživački rad.

VREDNOVANJE ISTRAŽIVAČKOG RADA

Elementi vrednovanja	Izuzetno 3 boda	Dobro 2 boda	Prihvatljivo 1 bod	Neprihvatljivo 0 bodova
Uvod, Istraživačka pitanja i hipoteze	Kratak i sažet uvod s jasnim obrazloženjem teme, tj. cilj je jasno određen. Jasno su navedena pitanja od kojih se krenulo u istraživanje problema te su pitanjima pridružene odgovarajuće hipoteze.	Tema i cilj su dobro obrazloženi u uvodu. Istraživačka pitanja i hipoteze postoje, ali nisu postavljeni sasvim jasno i logično.	Obrazloženje teme i cilja u uvodu postoji, ali nije sasvim jasno. Istraživačka pitanja i hipoteze nisu u jasnoj vezi.	Obrazloženje teme i cilja u uvodu nije navedeno, istraživačka pitanja i hipoteze nisu razumljivi i u jasnoj vezi.
Metode istraživanja	Sve metode istraživanja korištene u radu su izuzetno dobro opisane te je razumljiv njihov odabir.	Navedene su sve metode istraživanja korištene u radu, dobro su opisane te je razumljivo iz opisa zašto su korištene u istraživanju.	Sve metode istraživanja korištene u radu su navedene, ali su površno opisane.	Nisu navedene niti opisane sve metode istraživanja korištene u radu, a iz onih koje su površno opisane nije jasna njihova funkcija.
Prikaz i analiza podataka	Svi podaci su prikazani pomoću tablica koje su ispravno numerirane i imenovane. Analiza podataka je temeljita, jasna i logična.	Svi podaci su prikazani pomoću tablica uz manje pogreške. Tablice su ispravno numerirane i dosta jasno imenovane. Analiza podataka je provedena uz manje pogreške.	Podaci su djelomično prikazani s pomoću tablica. Postoje greške u numeraciji i imenovanju tablica. Analiza podataka je provedena uz više pogrešaka.	Podaci uopće nisu prikazani tablicama te nema analize podataka.
Rasprava i zaključak	Rasprava je napisana jasno te je iz nje vidljivo je li se kroz istraživanje došlo do odgovora na istraživačka pitanja. Zaključak je logično i jasno izveden temeljem dobivenih rezultata nakon obrade podataka te potvrđuje ili pobija hipoteze.	Rasprava je napisana, ali nedostaje jasnoće u povezivanju s istraživačkim pitanjima. Zaključak je izveden, ali u njegovu opisu nedostaje jasnoće.	Rasprava je napisana nejasno pa nije vidljivo jesu li kroz istraživanje potvrđena istraživačka pitanja. Zaključak nije u sasvim jasnoj vezi s hipotezama, ali postoji.	Rasprava nije napisana. Zaključka nema ili nije logičan i nije u vezi s postavljenom hipotezom.
Prilozi	Prilozi su cjeloviti, detaljni i i napravljeni prema uputama.	Prilozima nedostaju neki dijelovi (elementi), ali su većim dijelom napravljeni prema uputama.	Prilozi nisu cjeloviti, ali postoje, te nisu napravljeni prema uputama u većini svojih elemenata.	Priloga nema.
Pravopis i gramatika	Bez ili s jako malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Malo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Dosta gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.	Mnogo gramatičkih i pravopisnih pogrešaka.

ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE
Matea Čiča

KRITERIJI VREDNOVANJA PLAKATA ILI POWER POINT PREZENTACIJE

Maksimalan broj bodova	2 boda (u potpunosti točno)	1 boda (djelomično točno)	0 bodova (netočno)
Tehničke karakteristike			
Plakat/Power Point je pregledan.			
Plakat je uredan.			
Plakat je izrađen u dogovorenom formatu.			
Ima naslov kojim je opisana tema i koji je fontom veći od ostatka plakata.			
Plakat je izrađen rukom ili računalom bez kombinacije obaju stilova.			
Svi su podaci su točni.			
Dobro je odmjereno odnos slika i teksta.			
Slikovni materijal je povezan s tekстом.			
Sadržaj je zanimljiv i poticajan. Tema je proširena sadržajima dodatne literature i provjerenih internetskih stranica.			
Istaknuto je bitno (označeno je drugom bojom, podcrtano je ili podebljano).			
Slova su velika i čitka (čitljivost je moguća s 2 metra udaljenosti).			
Potpisani su učenici koji su ga izradili.			
Dodatna dva boda se mogu dobiti ako je plakat osmišljen iznimno kreativno i inovativno.			
Prezentacijske sposobnosti			
Govori glasno i razumljivo, primjerene dinamike i intonacije.			
Govori (pričava) svojim riječima – razumije ono o čemu govori.			
Izlaže logičkim slijedom te koristi primjere ili slikovne ilustracije.			
Naglašava bitne pojmove i izvodi zaključke.			
Prezentacija je odgovarajućeg trajanja (ne dulje od 6 minuta).			
Dodatna 2 boda se mogu dobiti ukoliko su prezentacijske sposobnosti učenika iznimno kreativne i ukoliko svojom prezentacijom na bilo koji način lako zadržavaju pažnju slušatelja.			

ELEMENTI, OBLICI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Matea Čiča

PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S POSEBNIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM POTREBAMA - PRILAGOĐENI I INDIVIDUALIZIRANI PROGRAM

Sukladno Pravilniku o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju učenik s posebnim potrebama svladava nastavni program prema utvrđenoj razini teškoće, odnosno prema redovnom nastavnom programu uz primjenu individualiziranih postupaka ili prema prilagođenom programu.

U skladu s načelom učenja i poučavanja koje se odnosi na individualizaciju, vodi se računa o individualnim razlikama među učenicima koje su određene njihovim različitim razvojnim potrebama, sposobnostima, osobnosti, zdravljem, socijalnim okruženjem, jezikom, kulturom, ali i njihovim interesima.

Prilagođeni program izrađuje učitelj u suradnji s defektologom odgovarajuće specijalnosti. Ispitivanje, kao i ostali postupci, ovise o učenikovim sposobnostima i mogućnostima i mogućim načinima komuniciranja i izražavanja (usmeno, pismeno, gestovno, izradbom nekog rada i sl.). Načini i oblici provjeravanja bit će primjereni učeniku i njegovim specifičnostima, djelovat će afirmativno i poticajno na učenike, kako bi kvalitetno iskoristili očuvane sposobnosti, i razvili nove.

Primjeri prilagodbi učenicima bit će napisani za svakog pojedinačnog učenika s teškoćama te u suradnji s defektologom škole i roditeljima učenika.